

การประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการเมืองหลัก : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น

นางสาวประภาพร ศิรินรกุล

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-763-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I167484 63

EVALUATION OF DEVELOPMENT PROJECTS IN URBAN REGIONAL CENTERS :
A CASE STUDY OF KHONKAEN PROVINCE

MISS PRAPAPORN SIRINORAKUL

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-763-6

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ประเภทฯ ศรินทรกุล : การประเมินความสำเร็จของโครงการเมืองหลักในจังหวัดขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น (EVALUATION OF DEVELOPMENT PROJECTS IN URBAN REGIONAL
CENTERS : A CASE STUDY OF KHONKAEN PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.โกกรยุทธ
ธีรตยาสินนท์, 179 หน้า. ISBN 974-631-763-6

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลโครงการเมืองหลักในจังหวัดขอนแก่นว่า
สัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยจุดหมายนี้จะเป็นการระบุถึงผลลัพธ์ที่คาดหวังจากโครงการ
ซึ่งผลลัพธ์นี้ แบ่งออกเป็นผลลัพธ์ขั้นต้น และผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย โดยที่จะมีผลผลิตเป็นผลที่เชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์
การศึกษาในด้านผลลัพธ์ขั้นต้นพิจารณาจาก ปริมาณพื้นที่ที่มีน้ำท่วม ระยะเวลาในการเดินทาง จำนวนพื้นที่
ที่ให้บริการเก็บขนขยะ ความถี่ในการให้บริการเก็บขนขยะ ปริมาณการเก็บขยะต่อวัน และปริมาณน้ำเสีย
ส่วนการศึกษาในด้านผลลัพธ์ขั้นสุดท้าย พิจารณาจากปริมาณการลงทุนรวมในเขตเมือง และจำนวนการจ้าง
งานในเขตเมือง ซึ่งโครงการที่ได้ดำเนินการในจังหวัดขอนแก่นนี้ ประกอบด้วยโครงการใหญ่ ๆ
4 โครงการ คือ โครงการป้องกันน้ำท่วม โครงการปรับปรุงถนน โครงการบำบัดน้ำเสีย

ผลการศึกษาพบว่า ในด้านผลผลิตทุก ๆ โครงการจะได้ผลผลิตในปริมาณที่ระบุไว้ ส่วนด้าน
ผลลัพธ์ขั้นต้น ในโครงการป้องกันน้ำท่วมจะสามารถบรรเทาปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่เป้าหมายได้มาก แต่ไม่
สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้หมด โครงการปรับปรุงถนน สามารถแก้ไขปัญหาคาราคาซังในเขตเมือง
ได้มาก แต่ไม่สามารถรองรับปริมาณรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้ โครงการกำจัดขยะ สามารถขยาย
พื้นที่การให้บริการได้มาก แต่ไม่ถึงจุดหมายที่กำหนดไว้ โครงการบำบัดน้ำเสีย ประสบผลสำเร็จตาม
จุดหมายที่กำหนดไว้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ดี

ในด้านผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายพบว่า โครงการเมืองหลักมีผลต่อการลงทุนและการจ้างงานแต่อยู่ใน
สัดส่วนที่น้อย เมื่อพิจารณาโดยทางสถิติพบว่า โครงการทุกโครงการมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน ยกเว้น
โครงการป้องกันน้ำท่วม นอกจากนี้โครงการเมืองหลักจะมีผลมากต่อกิจการประเภทการค้า และเป็น
กิจการเล็ก ๆ ที่ไม่ใหญ่โตนัก และการพิจารณาตัดสินใจในการลงทุนนอกจากโครงการเมืองหลักแล้ว
ยังพิจารณาในด้านความพร้อมทางสาธารณูปการประกอบด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C560241 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: EVALUATION / URBAN REGIONAL CENTERS / DEVELOPMENT PROJECTS IN URBAN REGIONAL CENTERS

PRAPAPORN SIRINORAKUL : EVALUATION OF DEVELOPMENT PROJECTS IN URBAN REGIONAL CENTERS : A CASE STUDY OF KHONKAEN PROVINCE.
THESIS ADVISOR : PROF. KRAIYUT TEERATAYAKEENAN, Ph.D. 179 pp.
ISBN 974-631-763-6

The objectives of this thesis are to evaluate the achievement of development projects in urban regional centers in the Khonkaen province. This approach is to specify the expected outcome of the projects which is divided into initial outcome and final outcome to which the output is linked. The achievement of the initial outcome is considered by flood area, travelling time, quality of garbage collecting services area (e.g. frequency of garbage collecting services, numbers of garbage collecting services per day) and amount of waste water.

The analysis of final outcome is focused on the amount of total investment and total employment in the city area. Projects which have been completed in the Khonkaen province consisting of four main projects : Flood Protection project, Road development project, Garbage disposal project and Waste water treatment project.

The results are summarized as follows : The output of all projects are achieved. Regarding initial outcome; The flood protection project can relieve a lot of flood problems in target area but cannot solve all flood problems. The road development project can relieve a lot of traffic problems in city area but can not service the volume of vehicles which increasing dramatically. The garbage disposal project can expand the garbage collecting service area but cannot fulfill its goal. The waste water treatment project can achieve its goal and solve problems effectively.

Regarding final outcome; Development projects in urban regional centers did generate the investment and employments but in a small proportion. Considering statistically; every project affects to investment except flood protection project. Moreover, development projects in urban regional centers have considerable effect on commercial business which is rather insignificant amount. Apart from the development projects in urban regional centers, the adequate of infrastructure is being considered by potential investors as well.

ภาควิชา..... เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการศึกษาความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำอย่าง ต่อเนื่อง และด้วยความเต็มใจเสมอมาโดยตลอดของ ศ.ดร.โกทรุท ขีรตชาตินันท์ ซึ่งเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึง รศ.ดร.ประพันธ์ เสวตนันท์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา และ ผศ.ดร.ศิริเพ็ญ สุภกาญจนกันติ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ รวมทั้งการแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ.ที่นี้

พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณผู้มีส่วนช่วยเหลือทุก ๆ ฝ่ายที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี โดยเฉพาะ คุณอาจหาญ สิริพล นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองขอนแก่น คุณจิตรา ศรีวิสาว เทศมนตรีเทศบาลเมืองขอนแก่น เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองขอนแก่นทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูล ความคิดเห็น และคำแนะนำต่าง ๆ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาเมือง เจ้าหน้าที่สำนักผังเมือง เจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก และขอ ขอบคุณ พี่น้อง พี่อง เพื่อนชาวคณะเศรษฐศาสตร์ทั้งหลายที่ได้ให้ความสนุกสนาน กำลังใจเพราะ เป็นผู้ที่อยู่ในฐานะเดียวกัน เข้าใจจิตใจกันดีที่สุดว่า "ทำไมถึงจบยากอย่างนี้" นอกจากนี้ยังได้ให้ ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะพี่ป๋ม เจ้าหน้าที่ควบคุมห้องคอมพิวเตอร์ที่ขาดเหลืออะไร ก็ขอตลอด และเอกที่ได้คำปรึกษาในด้านสถิติต่าง ๆ และคนอื่น ๆ อีกมากมายที่กล่าวมา ณ. ที่นี้ ไม่หมดแต่ขอขอบคุณเป็นอย่างมาก และที่สำคัญผู้เขียนขอขอบคุณผู้ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้คำ สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ชาย พี่สาว ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ และอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ นอกคณะ และผู้มีส่วนผูกพันกับชีวิตของผู้เขียนที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนเสมอมา คุณความดี ทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบแด่บิดา มารดา อาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายที่เกิดขึ้น ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว.

ประภาพร ศิรินรกุล

มีนาคม 2538

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	6
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
แนวทางการวิเคราะห์.....	7
ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล.....	8
คำนิยามศัพท์.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. แนวความคิดและผลงานที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการสร้างบริการพื้นฐาน....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	21
วรรณกรรมปริทัศน์.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. สภาพทั่วไปของจังหวัดขอนแก่นและโครงการเมืองหลัก.....	29
ลักษณะทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น.....	29
ลักษณะทั่วไปของเทศบาลเมืองขอนแก่น.....	38
ความเป็นมาของโครงการพัฒนาเมืองหลัก.....	41
โครงการพัฒนาเมืองหลักในจังหวัดขอนแก่น.....	47
4. วิชาการศึกษา.....	50
แนวทางการศึกษา.....	50
วิธีการวิเคราะห์.....	53
ดัชนีที่ใช้วัดผลการศึกษา.....	59
ประชากรและการเลือกตัวอย่าง.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	68
5. ผลการศึกษา.....	71
ผลการศึกษาในด้านผลผลิต.....	71
ผลการศึกษาในด้านผลลัพธ์ขั้นต้น.....	71
ผลการศึกษาในด้านผลลัพธ์ที่คาดหวัง.....	86
6. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	126
สรุป.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	131
ข้อเสนอแนะในด้านโครงการ.....	132
ข้อเสนอแนะในภาพรวม.....	133

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก.....	139
ประวัติผู้เขียน.....	179

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แหล่งที่มาของเงินลงทุนตามโครงการพัฒนาเมืองหลัก ระยะที่ 1.....	46
3.2 แหล่งที่มาของเงินลงทุนตามโครงการพัฒนาเมืองหลัก ระยะที่ 2.....	47
3.3 สรุปรายละเอียดของการดำเนินงานโครงการพัฒนาเมืองหลัก : จังหวัดขอนแก่น.....	49
4.1 วัตถุประสงค์และจุดหมายของโครงการ.....	56
4.2 ผลผลิต ผลลัพธ์ขั้นต้น ผลลัพธ์ที่คาดหวัง.....	57
4.3 ตัชนีที่ใช้วัดผลลัพธ์ขั้นต้น.....	58
4.4 ตัชนีที่ใช้วัดผลลัพธ์ที่คาดหวัง.....	58
5.1 ปริมาณน้ำฝน และจำนวนวันที่ฝนตก เป็นรายปี พ.ศ.2523-2535 จังหวัดขอนแก่น.....	73
5.2 ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน (ADT.) จำแนกตามถนนที่ปรับปรุง ตามโครงการเมืองหลัก จังหวัดขอนแก่น.....	77
5.3 ข้อมูลทั่วไปของการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขอนแก่น.....	79
5.4 สถิติปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ของเทศบาลเมืองขอนแก่น.....	81
5.5 รายงานผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ค่า บี โอ ดี ของ ระบบบำบัดน้ำเสีย เทศบาลเมืองขอนแก่น.....	84
5.6 มูลค่าผลิตภัณฑ์ของจังหวัด จำแนกตามสาขาการผลิต ระหว่างปี 2524-2534.....	88
5.7 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ จำแนกตามสาขาการผลิตต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม ของจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2524-2534.....	89
5.8 อัตรากาารขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม สาขาการผลิต ระหว่างปี 2525-2534.....	90
5.9 จำนวนผู้โดยสารผ่านท่าอากาศยาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.10 เปรียบเทียบสัดส่วนของกิจการค้าและบริการ ระหว่างปี 2530 และ ปี 2535.....	92
5.11 การลงทุนในจังหวัดขอนแก่น.....	94
5.12 จำนวนเงินทุนจดทะเบียนของจังหวัดขอนแก่น เปรียบเทียบกับภาค และประเทศ.....	95
5.13 อัตราส่วนเงินทุนจดทะเบียนของจังหวัดขอนแก่นต่อเงินทุนจดทะเบียน โดยรวมของภาคและประเทศ.....	97
5.14 การขยายตัวของเงินทุนจดทะเบียนในจังหวัดขอนแก่น เปรียบเทียบ กับภาคและประเทศ.....	100
5.15 จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2535.....	101
5.16 จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามหมวดอาชีพ ระหว่างปี 2530 และ ปี 2535.....	102
5.17 การรับรู้โครงการ.....	105
5.18 การคาดหวังประโยชน์จากโครงการ.....	106
5.19 ประโยชน์ที่มีต่อผู้ลงทุนที่เกิดขึ้นจริง ๆ.....	108
5.20 ถ้าไม่มีโครงการ เมืองหลักจะลงทุนหรือไม่.....	109
5.21 การรับรู้ก่อนโครงการเริ่มต้น.....	111
5.22 การรับรู้หลังโครงการสิ้นสุด.....	112
5.23 วงเงินงบประมาณตามแผนการใช้จ่ายของส่วนราชการประจำปี ของจังหวัดขอนแก่น.....	125

สารบัญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
5.1	แสดงผลจำนวนผู้ลงทุนรายใหม่เปรียบเทียบระหว่างจังหวัดขอนแก่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศตั้งแต่ ปี พ.ศ.2527-2536.....	98
5.2	แสดงผลเงินทุนจดทะเบียนที่แท้จริงเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดขอนแก่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศตั้งแต่ ปี พ.ศ.2527-2535.....	99

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย